

اهداف انقلاب و کنترل نرخ رشد جمعیت

زمینه آموزش چنین بیان میدارد:
"آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی. در این زمینه قانون اساسی دولت را موظف کرده است که برای تک تک آحاد ملت شرایط آموزش رایگان را فراهم نموده و به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که مردم بتوانند ضمن پرورش روح و جان خود به فعالیت‌های ورزشی نیز بپردازند. در عین حال توسعه آموزش عالی به گونه‌ای

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که مبین خواست قلبی ملت مسلمان ایران و منعکس‌کننده شعارهای مردم در جریان انقلاب اسلامی است، وظایف دولت را برای نیل به اهداف انقلاب در اصل سوم بطور مشروح برمی‌شمارد. این وظایف دارای ابعاد گوناگون سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی است که به بعضی از آنها اشاره می‌شود.
بند سوم اصل سوم قانون اساسی وظایف دولت را در

باشد که هیچکس از ادامه تحصیل محروم نگردد. بند دوازدهم اصل سوم وظائف دولت را در زمینه تأمین غذا، مسکن، کار، بهداشت و درمان به شرح زیر بیان میدارد:

«پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه برطبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و بهداشت و تمیم بیمه» در این بند، قانون اساسی از دولت خواسته است که برنامه‌ریزی اقتصادی دراز مدت به گونه‌ای صورت پذیرد که ضمن محرومیت زدایی در کشور، مشکل تغذیه، مسکن، بهداشت و بیکاری را حل نموده و زمینه را برای رشد و تعالی مردم فراهم سازد.

بند سیزدهم اصل سوم قانون اساسی به این شرح است: «تأمین خودکفایی در علوم و فنون صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند اینها».

در این زمینه قانون اساسی از دولت می‌خواهد تا ضمن تأمین کلیه نیازهای مردم ایران، برنامه‌ریزی اقتصادی به گونه‌ای باشد که منجر به وابستگی نگردد و خودکفایی در امور مختلف حاصل شود. طبیعی است که قانون اساسی، انجام این وظائف را منحصر به یک دوره کوتاه مدت نکرده و چندین دهه طول می‌کشد تا خواسته‌های آن در کشور پیاده گردد. اما نکته قابل توجه اینست که اصولاً این اهداف و خواسته‌ها با توجه به نرخ رشد فعلی جمعیت کشور و محدودیت منابع درآمد، دست یافتنی هست یا نه. برای پاسخ به این سؤال می‌بایست به واقعیات کنونی کشور نظر افکنیم:

برطبق آمار موجود، در سال ۶۵ رشد جمعیت در ایران ۳/۲٪ بوده است که با برنامه‌ریزیهای به عمل آمده در حال حاضر این نرخ رشد به ۲/۷٪ رسیده است. با این نرخ رشد، جمعیت ایران در حال حاضر ۵۸ میلیون نفر می‌باشد. در صورتیکه نرخ رشد جمعیت طبق روال

فعلی ادامه یابد، نیاز مردم ایران در سال ۱۳۷۵ به مواد غذایی طبق نظر وزیر کشاورزی به شرح زیر است: گندم ۱۴ میلیون تن، گوشت ۱ میلیون تن، برنج ۳ میلیون تن، روغن نباتی ۱ میلیون تن، قند و شکر ۱/۵ میلیون تن و شیر ۴/۵ میلیون تن.

تعداد دانش آموزان کشور در حال حاضر حدود ۱۸ میلیون نفر است که با این نرخ رشد جمعیت در سال ۱۳۸۱ به ۲۵ میلیون نفر میرسد. در شرایط کنونی برای تعلیم مقاطع متوسطه سالانه ۶ هزار نیروی متخصص لیسانس مورد نیاز است که این تعداد در چند سال آینده به ۱۰ هزار نفر خواهد رسید. در حال حاضر مدارس ۲ و ۳ نوبته برای آموزش دانش آموزان وجود دارد که با چنین نرخ رشدی مشخص نیست وضعیت مدارس در آینده به چه صورت خواهد بود. در شرایط کنونی ۳/۲۴٪ کل بودجه کشور به آموزش و پرورش اختصاص پیدا می‌کند که با نرخ رشد کنونی جمعیت در سال ۱۳۸۱، ۳۸ درصد و در سال ۱۳۸۵، ۴۵٪ بودجه کشور باید به این بخش اختصاص یابد.

در حال حاضر ۲۲ درصد واجدین شرایط در کشور شاغل می‌باشند که در مقایسه با آمار جهانی یعنی ۴۴/۷۵ درصد، وضعیت مناسبی را نشان نمیدهد. با توجه به نرخ رشد جمعیت جهت اشتغال همین ۲۲ درصد میبایست در هر سال ۶۰۰ هزار شغل جدید ایجاد شود. وضعیت سنی جمعیت در شرایط کنونی به گونه‌ایست که ۵۰ درصد جمعیت را افراد زیر ۱۷ سال تشکیل میدهند که مفهوم آن این است که نصف جمعیت کشور مصرف کننده می‌باشند.

در سال ۱۳۶۵ برای هر ۲۹۰۰ نفر یک پزشک و برای هر ۱۰۰۰ نفر ۱/۴۶ تخت بیمارستانی وجود داشته است. اینک اگر بخواهیم با توجه به نرخ رشد جمعیت و با محاسبه یک پزشک و چهار تخت بیمارستانی برای هوار نفر برنامه‌ریزی نماییم میبایست تا سال

۱۳۸۰ بیست هزار پزشک و هشتاد هزار تخت بیمارستانی به شبکه بهداشت و درمان کشور اضافه گردد.

وضعیت مسکن نیز باتوجه به نرخ رشد جمعیت چشم انداز خوبی ندارد. زیرا باتوجه به اینکه جمعیت کشور تا سال ۱۳۸۰ بیست میلیون نفر افزایش می یابد باید تا آن زمان حدود ۴ میلیون واحد مسکونی ساخته شود که بطور متوسط ۴۰۰ هزار واحد در هر سال مورد نیاز است. ساخت این تعداد مسکن باتوجه به توانایی کشور که ۱۵۰ هزار واحد در سال بوده است، تقریباً غیرممکن بنظر میرسد.

حال اگر نظری مجدد به اهداف مقدس انقلاب اسلامی انداخته و آمار ارائه شده فوق را در کلیه زمینه ها مورد ارزیابی قرار دهیم، باکمال تأسف به این نتیجه خواهیم رسید که آن آرمانهای مقدس با این روند رشد جمعیت قابل حصول نیست. زیرا مشخص است که آموزش و پرورش رایگان برای ۲۵ میلیون دانش آموز در سال ۱۳۸۱ که ۴۵ درصد بودجه کشور را بخود اختصاص میدهد، یا امکان پذیر نیست و یا اگر به فرض محال امکان داشته باشد مساوی با عقب ماندگی یا نابودی بخشهای دیگر کشور است. وقتی در قانون اساسی به خودکفایی در همه زمینه ها و بویژه در مورد کشاورزی تأکید می شود و از طرف دیگر نیاز به ۱۴ میلیون تن گندم و سه میلیون تن برنج و... وجود دارد، در حالیکه طبق آمارهای اعلام شده کل زمینهای قابل کشت کشور در حدود ۱۲ میلیون هکتار است و تنها می تواند غذای سی میلیون نفر را تأمین کند چه جایی برای خودکفایی باقی می ماند. وقتی قانون اساسی داشتن مسکن، شغل، بهداشت و درمان را از حقوق اولیه هر فرد می داند و آمارها نشان میدهد که با نرخ فعلی رشد جمعیت نه تنها این مقولات حل نخواهد شد بلکه نرخ بیکاری و بی خانگی و فقر افزایش پیدا خواهد کرد، چه محلی

برای دستیابی به آرمانهای انسانی قانون اساسی باقی خواهد ماند.

اینجاست که باید به بررسی دقیق موضوع پرداخت و برای دستیابی به اهداف مقدس انقلاب اسلامی برنامه ریزی کرد. باتوجه به آمارهای ارائه شده مشخص است که هیچ برنامه ای فوری و فوری تر از کنترل جدی رشد جمعیت وجود ندارد و اگر این اقدام انجام نگیرد هیچ برنامه دیگری نمی تواند کشور را به موفقیت برساند. در شرایط فعلی کشور، کنترل نرخ رشد جمعیت اولین و ضروری ترین گامی است که باید برداشته شود تا زمینه برای اجرای برنامه های بعدی آماده گردد.

باتوجه به نکات فوق، کنترل رشد جمعیت جهادی است که باید برای دستیابی به اهداف مقدس انقلاب اسلامی بطور جدی آغاز گردد. این حرکت بایستی از جنبه های مختلف اعتقادی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی بررسی شده و مردم بطور کامل در جریان آن قرار گیرند. باید تمام ارگانهای ذیربط از قبیل صداوسیما، مطبوعات، امامان جمعه و جماعات، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، کلیه افراد تحصیل کرده و... وارد عمل شده و با جدیت تمام برنامه ای دراز مدت را تنظیم و اجرا نمایند، تا بیاری خداوند بعد از یکی دو دهه نرخ رشد جمعیت در کشور به صفر برسد. در چنین شرایطی است که باتوجه به محدودیت منابع، اهداف مقدس انقلاب اسلامی قابل حصول بوده و خواسته های قانون اساسی مصرح در اصل سوم عملی خواهد شد.

دکتر سید محمد صدر

